

33 skolor I GEMENSAM STUDIE

Under 2012 startades ett omfattande

forskningsprojekt vid Malmö

högskola som undersöker

hur alla elever ska få

möjlighet att lära och

utvecklas i skolan.

TEXT: GUNILLA NORDIN

ILLUSTRATION: MALIN ROSENOVIST

UNIVERSITETSLEKTOR Lena Lang är en av forskarna som håller i projektet.

– Den studie vi påbörjat är unik såtillvida att den täcker skol- och klassrumsorganisering i strukturerligt, geografiskt och storleksmässigt olika kommuner. Ofta görs studier om inkluderingsfrågan på en enskild skola eller en klass. Här deltar tolv kommuner och 33 grundskolor. Och både skolchefer, rektorer, lärare, specialpedagoger och elever i början av grundskoletiden och senare, deltar.

Forsknings- och utvecklingsprogrammet »Inkludering – en likvärdig skola för alla« inleddes i höstas. Det bedrivs under tre år och koordineras av Skolportens forskningsinstitut Ifous. Parallellt med forskningsdelen, »En inkluderande grundskola«, sker

utvecklingsarbete på de deltagande skolorna, där pedagoger, rektorer och förvaltningschefer får stöd för att skapa goda lärmiljöer för alla barn och ungdomar.

Första fasen i forskningsprojektet är en kartläggning av hur inkludering förstås och hur arbetet ser ut på förvaltnings-, skol- och elevnivå.

– Att utveckla en inkluderande skola förutsätter att flera olika aktörer sam-

spelar. Vi har just hämtat in data från förvaltningsledare och rektorer för att få en bild av hur de ser på sin roll och hur de kan underlätta för medarbetarna att verka i ett mångfaldsperspektiv. Sedan följer samtal med resurssoner, handledande specialpedagoger

»Det är inte säkert att eleven har svårigheter. Han eller hon kan befinna sig i svårigheter på grund av miljön.«

med flera. Den tredje ingången är lärarna. Hur ser de på en inkluderande undervisningssituation, konkret i klassrummet? Eleverna, stundligen, deltar i två delstudier, den ena inbegriper lägstadiet och den andra högstadiet. Vilka kvaliteter i klassrummet efterfrågar de? Hur uppfattar de sina möjligheter till motivation och utveckling av självbildern?

MED STÖD AV resultatet i kartläggningen görs sedan en fördjupande forskningsstudie avgränsad mot hur undervisning och läroprocesser konkret kan gestaltas. Även Skolverket har visat sitt intresse och medverkar i delar av studien.

– Vi låter resultatet i den inledande kartläggningen påverka den teoretiska och empiriska utgångspunkten för nästa studie. På så sätt väcker förståelsen successivt fram.

När skolstationer inte fungerat har det, historiskt, embart varit individens tillkorraltkommanden som fått bära ansvaret för det. Idag har synen på ansvaret för skolstationen vidgats till att även omfatta omgivningen och elevens relation till den.

– Idag vet vi att inkludering inte

bara handlar om allas tillgänglighet i den fysiska miljön. Hur kan vi göra så att alla elever både kan lära och befinna sig i ett gemensamt socialt sammanhang? Vi tar vår främsta utgångspunkt i en lärmiljö där alla elever är välkomna, kan delta aktivt och medverka, säger Lena Lang.

Det aktiva deltagandet är ett viktigt kännetecken för en inkluderande verksamhet, poängterar hon.

– Det handlar om att alla ges acceptans och erkännande och ses som en resurs. Vi har alla något att lära av varandra. Det gäller att skapa en miljö där alla barn på ett självklart sätt är välkomna in, inte som gäster eller åskådare, utan där alla förväntas bidra till sammanhanget.

JUST GRUPPSAMMANHANGET är något som forskningsprojektet i Malmö inriktar sig på.

– I en tid när barns enskilda förmågor alltmot mäts och värderas, är det risk att lärarsammansammanhanget och konsekvenserna på sikt förbises. Det handlar om att se eleven i sitt sammanhang. Det är inte säkert att eleven har svårigheter. Han eller hon kan befinna sig i svårigheter på grund av miljön.

Hur bidrar ni till att utveckla forskningen om inkludering?

– Det är mötet mellan innehåll i tidigare internationell forskning och innehållet i vår forskningsinsats, som i sin tur baseras på en aktuell och vidgad bild av villkoren i den svenska skolvårdagen, som vi kan bidra med. Vad vi vet sedan tidigare, det vi bidrar med i fördjupningen och kommunernas unika kvaliteter, säger Lena Lang och påpekar att det är nödvändigt att ta frågan på allvar och ge den plats.

– Det är dags nu. Om vi inte ska få barn och ungdomar som vänder skolan ryggen är det hög tid att vi har alla barn och ungdomar med oss. ♦

ing.

